

Біографіка, біобібліографія та біографістика в науково-комунікаційному просторі незалежної України

До програми роботи секції, організованої Інститутом біографічних досліджень НБУВ, було включено 27 доповідей та повідомлень науковців, бібліотечних фахівців, викладачів навчальних закладів з різних міст України та зарубіжжя. Відкриваючи засідання, генеральний директор НБУВ, директор Інституту біографічних досліджень, чл.-кор. НАН України **В. І. Попик** зазначив, що тематика секції зумовлена назрілою необхідністю з висоти набутого впродовж останніх десятиліть теоретичного, методичного, практичного досвіду осмислити сучасний стан, основні тенденції розвитку наукових біографічних досліджень, літературно-біографічної творчості та біографічно-інформаційної справи в Україні; окреслити коло проблем, які залишаються неопрацьованими або тільки-но починають усвідомлюватися фахівцями; визначити пріоритети, на які необхідно спрямувати дослідницькі зусилля; розібратися у самому науковому інструментарії нашого «цеху», зрозуміти, наскільки він відповідає завданням постановки і вирішення актуальних для біографістів та бібліографів проблем.

Провід. наук. співробітник НБУВ, канд. іст. наук **С. М. Ляшко** у доповіді «Бібліотечна біографіка: до проблеми термінології» розкрила дилему методологічного вибору між обґрунтуванням необмеженої кількості галузевих біографік/біографістик («бібліотечна», «музична», «літературна» тощо) та виокремлення галузевої біографіки/біографістики як одного з її загальних напрямів. Виступ С. М. Ляшко викликав дискусію, оскільки зачепив нагальні питання, пов'язані як з теорією та методологією, так і з практикою біографічної справи.

Доповідь провід. наук. співробітника НБУВ, д-ра іст. наук, професора **Л. І. Буряк** «Три жіночі біографії в інтер'єрі покоління шістдесятників» була присвячена аналізу наративних портретів Михайлини Коцюбинської («Книга споминів», 2006), Алли Горської («Душа українського шістдесятництва», 2015), Ірини Жиленко («Ното feriens: спогади», 2011). Кожен з наративів – це полюс індивідуальності, унікальний синтез автобіографії і біографії, втілення присутності трьох талановитих представниць покоління шістдесятників у системі часових, світоглядних і культурних координат. У контексті біографічних студій жіноча біографія/автобіографія розглядається як концепт, своєрідна точка відліку, яка не лише репрезентує постать жінки у повноті таланту і неординарності, а й дає ключ до більш повного розуміння епохи, дозволяє під іншим кутом зору аналізувати події, людей, їхні вчинки, актуалізує методологічно-контекстуальні проблеми біографіки/біографістики.

Проф. Національного університету біоресурсів та природокористування України, д-р філол. наук **С. С. Кірраль** у доповіді «Діяльність Трохима Зінківського як бібліографа в контексті історії українського мовознавства» порушив комплекс питань стосовно національно-мовленнєвих процесів кінця XIX ст., які спрямовували українську мову в русло загальноукраїнської єдності та європейської цивілізації.

Старш. наук. співробітник НБУВ, канд. іст. наук **Н. П. Марченко** у виступі «Образ сучасника в дитячій книзі України (2010–2016 рр.)» відзначила, що покоління, яке вийшло на Майдан, витворило нову парадигму транслявання індивідуальних досвідів своїм наступникам. Відмовившись від лінійного викладу життєпису, від характеристик-«ярликів» і намагання ідеалізувати та романтизувати персонаж біографічної оповіді, новітні українські автори творять, насамперед для дітей, цікаві багатогранні персонажі, пафос представлення яких дитині полягає в їхній людяності, а не винятковості (скажімо, абетки-енциклопедії «Видавництва Старого Лева» про А. Шептицького (2015) та І. Франка (2016)). Доповідачка наголосила: до дитячого читання нині активно входить герой-сучасник. Та якщо раніше йшлося про спортсмена, культурного діяча, вченого, то останні кілька років набувають поширення оповіді про героїв Небесної сотні та учасників АТО.

Доц. Харківської державної академії дизайну і мистецтв, канд. іст. наук **В. Т. Петрикова** у доповіді «Авторські концепції розвитку національної бібліографії в Україні» відзначила, що, ґрунтуючись на авторських концепціях вітчизняних бібліографознавців, стає можливим створити уніфіковану парадигму системного поняття «національна бібліографія України». При цьому постає проблема співвідношення авторських концепцій стосовно теоретичних, організаційно-управлінських, методичних питань бібліографії як феномена національної культурогенези.

Зав. відділу НБУВ, канд. іст. наук **Н. І. Любовець** у виступі «Новітні видавничі серії українських мемуарів у контексті соціальних комунікацій» відзначила, що сьогодні в Україні представлено лише шість серій цієї тематики, заснованих здебільшого видавництвами та громадськими організаціями, а саме: «Сучасна мемуаристика», «Мемуари і документи», «Мемуари», «Українські мемуари», «Мемуари. Щоденники», «Українська воєнна мемуаристика». З огляду на значення мемуарів у процесі національної історії та пам'яті, доповідачка цілком слушно звернула увагу присутніх на необхідність заснування окремої академічної мемуарної серії, до створення якої могли б долучатися вчені академічних установ та вищих навчальних закладів.

Голов. бібліограф Національної історичної бібліотеки України **Т. А. Приліпко** у повідомленні «Біобібліографічні посібники Національної історичної бібліотеки України» висвітлює досвід формування баз даних з історії України, а також укладання персональних біобібліографічних покажчиків, у т. ч. спільно з Інститутом історії України НАН України. Окремо доповідачка зупинилася на серії видань «Національна історична бібліотека в особах», що налічує вже вісім випусків, в яких розкривається внесок працівників бібліотеки не тільки у творчий набуток НБУВ, а й всієї бібліотечної галузі країни.

Тетяна Котлярова,
мол. наук. співробітник НБУВ